

Wat kunnen we van Barroso-II verwachten?

Het nieuwe team eurocommissarissen van Barroso staat in de startblokken. Achttien mannen, negen vrouwen. Een goede ploeg?

Tekst: Remko Ebbers | Foto: Michel de Groot/HH

Na twee weken van 'grillen' door het Europees Parlement is de geboorte van de nieuwe Commissie een feit. Het was niet helemaal een pijnloze bevalling. Een Bulgaarse, Rumiana Jeleva, kwam niet door de keuring. De Nederlandse kandidaat-commissaris Neelie Kroes kreeg tegenwind van het Europees Parlement en moest op herkansing.

Maar nu de kaarten geschud zijn, tekent zich een Europese Commissie af waar werkgevers nog best een hoop plezier aan kunnen beleven. Zes eurocommissarissen komen uit de liberale hoek. En dat terwijl de liberalen in het Europees Parlement de derde fractie zijn, op afstand van de christendemocraten en socialisten. Bovendien heeft Barroso de doorgaans EU- en bedrijfslevensvriendelijke liberalen allen belangrijke commissariaten gegeven. Zo kreeg de Belg Karel de Gucht de portefeuille Handel en de Fin Olli Rehn Economische en Monetaire Zaken. Verder zijn Transport, Milieu, 'Binnenlandse Zaken' en Digitale Agenda in liberale handen. Waarschijnlijk heeft de Portugees ze ook tegemoet willen komen omdat de Europese President een christendemocraat is geworden (grootste EP-fractie) en de Hoge Commissaris voor Buitenlandse Zaken een socialiste (tweede fractie in het EP).

Voor het bedrijfsleven is het vooral van belang dat het nieuwe team van Barroso met nieuwe energie inzet op de doelstellingen van de Lissabon-agenda uit 2000. Toen werd afgesproken dat de Europese Unie in 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld moest zijn. Doelen waren onder andere een arbeidsparticipatie van 70 procent en een duurzame economische groei van 3 procent. ■

Die doelen zijn nog niet gehaald. Maar het uitgangspunt blijft overeind: de EU moet een van de belangrijkste innovatieve spelers op de (vrije) wereldmarkt worden.

HERVORMINGEN

Genoeg te doen dus voor de ploeg van 27 eurocommissarissen. De Europese Unie staat, gedwongen door de financiële crisis, voor de nodige hervormingen. De lidstaten zullen aan de slag moeten om hun – snel opgelopen – schulden te verminderen. Ook zal de EU werk moeten maken van de vergrijzing. Dat betekent onder meer langer doorwerken.

Om de economie weer gezond te krijgen, moeten bedrijven weer voldoende kredieten kunnen krijgen om te investeren. Im- en export moeten niet gehinderd worden door handelsbarrières. Verder moet geïnvesteerd worden in onderwijs zodat de arbeidsmarkt zich kan aanpassen aan de vraag. De EU moet haar budget zo omvormen dat een groter deel daarvan onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten stimuleert.

De komende jaren moet de EU alles op alles zetten om de toegang van de industrie tot energie en grondstoffen te verzekeren. Olie en gasreserves slinken en er ontstaan steeds stringenter exportrestricties op grondstoffen. Duurzame energie, kernenergie, CO₂-opslag en andere nieuwe technologieën zijn nodig om energiegebruik en milieudoelstellingen te combineren. De toegang tot grondstoffen die nodig zijn voor de Europese industrie moet de EU waarborgen door het sluiten van handelsverdragen en het (laten) handhaven van WTO-regels.

Ook het tegengaan van klimaatverandering vraagt om een juiste aanpak. Als alle landen hun bijdrage leveren aan het terugdringen van broeikasgassen, liggen er grote mogelijkheden voor een verscheidenheid aan innovatieve producten en diensten. De wereldwijde markt voor milieuvriendelijke producten en diensten wordt geschat op 4,8 triljoen (een 1 met achttien nullen) euro in 2015.

TEGENSPREKEN

Wat dat betreft is het jammer dat niet gekozen is voor één eurocommissaris voor klimaat en energie. Jürgen Thumann, voorzitter van de Europese werkgeverskoepel BusinessEurope, merkte dat in de vorige *Forum* al op. “In mijn optiek horen industrie en innovatie, milieu, grondstoffen en klimaat bij elkaar in één commissariaat. Nu zijn daar vier mensen voor verantwoordelijk. We moeten er voor zorgen dat zij elkaar niet gaan tegenspreken.”

Genoeg reden in elk geval om de komende vier jaar het politieke spel in Brussel nauwgezet te blijven volgen. Met het vizier vooral gericht op Connie Hedegaard (Klimaat), Joaquín Almunia (Concurrentie), Günther Oettinger (Energie), Karel de Gucht (Handel), Michel Barnier (Interne markt en Diensten), John Dalli (Gezondheid & Consumentenbeleid) en natuurlijk Neelie Kroes (Digitale agenda). ■

Iedereen blij?

Grote Europese landen hebben weinig reden tot klagen.

Duitsland, met een belangrijke energiesector, zal tevreden zijn met Günther Oettinger op Energie. De Fransen zijn gelukkig met hun man op Financiën, zo gelukkig dat er een Britse topambtenaar is aangesteld om de Engelsen gerust te stellen, die vrezen voor hun belangen in de Londense City. Frankrijk verwacht ook steun van de Roemeen Dacian Ciolos op Landbouw, die in Frankrijk heeft gestudeerd en getrouwd is met een Française. Frankrijk krijgt veel landbouwsteun uit Brussel. Italië heeft de gewenste post van Handel en Industrie en ook de EU-voorzitter Spanje is niet ontevreden met zijn man op Mededinging, die ook de tweede vicevoorzitter is van de Commissie.

Nederland lijkt zich met de wat nietszeggende portefeuille 'Digitale Agenda' te moeten schikken in de rol van B-land. Maar in het huidige internettijdperk en met de ambities in de Strategie 2020 zou die post wel eens kunnen uitgroeien tot een showcase van het nieuwe Europa.

JACOB DALL

CONNIE HEDEGAARD: KLIMAAT

Klimaat is een nieuwkomer aan het eu-firmament. De Deense Connie Hedegaard moet voor de zomer van 2010 een team geconstrueerd hebben.

Hedegaard (1960) werd in 1984 als het toen jongste lid uit de geschiedenis voor de Conservatieve Volkspartij gekozen tot parlementslid in Denemarken. In 1990 stapte zij over naar de journalistiek. In 2004 keerde Hedegaard terug in de politiek als minister van Milieu. In 2007 werd zij minister van Klimaat en Energie. Zij speelde een belangrijke rol bij de voorbereiding van de VN-Klimaatconferentie van Kopenhagen. Klimaat gaat een lastige post worden. Alle commissarissen hebben wel iets met de klimaatdoelstellingen te maken en de verantwoordelijkheid voor schone lucht blijft bij Milieu. Hedegaard moet dus oppassen dat ze niemand voor de voeten gaat lopen, of andersom. Daarbij is milieubeleid op cruciale momenten in het verleden 'chefsache' gebleken. Bij de eu zou dat dus Barroso zijn. Hedegaard is verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken die vorig jaar zijn gemaakt op de klimaatop in Kopenhagen. Daarbij zal ook zij ervoor moeten waken dat het Europees bedrijfsleven onevenredig wordt getroffen door concurrentie uit landen die weinig tot niets doen aan klimaatbescherming.

EC-EUROPA

JOAQUÍN ALMUNIA: MEDEDINGING

De portefeuille Concurrentie van Neelie Kroes gaat over naar de Spanjaard Joaquín Almunia. De huidige eurocommissaris van Economische en Monetaire Zaken wordt daarmee een invloedrijke speler.

Almunia (1948) is sinds april 2004 lid van de Europese Commissie, belast met economische en monetaire zaken. De Spanjaard bekleedde tussen 1982 en 1991 ministersposten in de socialistische regering van Felipe Gonzales, werd in 1997 partijleider, maar verloor de verkiezingen van José Maria Aznar's Partido Popular in 2000. De socialistische Spanjaard is de opvolger van Neelie Kroes en gaf al in een vroeg stadium aan dat hij de koers van de vvd-coryfee wegens gebleken succes zal voortzetten.

Door de economische crisis is opnieuw discussie ontstaan over de bestaande mededingingsregels. Almunia zal protectionistische tendensen van lidstaten moeten tegengaan. Daarnaast willen bedrijven zekerheid op basis waarvan zij bedrijfs- en investeringsbeslissingen kunnen nemen. Het is belangrijk dat de Europese Commissie vooraf meer duidelijkheid geeft over wat toegestaan is volgens het Europees mededingingsrecht.

EC-EUROPA

GÜNTER OETTINGER: ENERGIE

De Duitser Günther Oettinger gaat het nieuwe Directoraat-Generaal Energie leiden. Zijn belangrijkste taak is om er voor te zorgen dat de interne energiemarkt goed gaat werken.

De Duitser Günther Oettinger (1953) was aanvankelijk accountant en advocaat en werd in 1984 lid van de Landdag van Baden-Württemberg. In april 2005 werd hij minister-president in die deelstaat. Hij leidde een coalitie van CDU en FDP. Oettinger was actief als bestuurder van de CDU-Jongeren en voorzitter van de CDU-commissie voor mediabeleid.

De nieuwe Energiecommissaris moet er voor zorgen dat de energievoorziening van Europa minder afhankelijk wordt van wispelturige landen. Hij zal zeker te maken krijgen met druk van de Russen die voortdurend met de hand aan de gas- en olietraan zitten. Daarvoor moet hij een overgang naar niet-fossiele brandstoffen in gang zetten. Het is de vraag of Oettinger voldoende kracht en macht kan ontwikkelen om de 27 lidstaten gecoördineerd in beweging te krijgen. De grote eu-landen hebben de neiging dit soort zaakjes liever zelf te willen regelen.

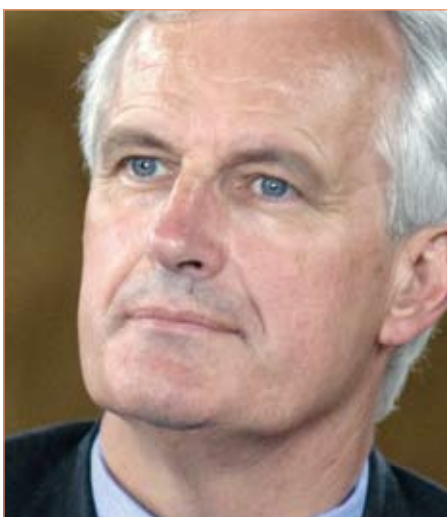
EC-EUROPA

KAREL DE GUCHT: HANDEL

Twee punten voor België was de eerste reactie van veel EU-watchers toen bekend werd dat Karel de Gucht de belangrijke post Handel kreeg. Na Van Rompuy een tweede 'zwarte' Belg in de EU.

De Gucht (1954) krijgt ook de coördinatie van de Trans-Atlantische Economische Raad (TEC) in zijn pakket. Karel De Gucht was hiervoor Eurocommissaris van Ontwikkeling en Humanitaire Hulp. In 1980 werd hij lid van het Europees Parlement. Hij was daarna actief in de nationale politiek. Sinds 2006 is De Gucht burgemeester van Berlare. De rechtlijnige jurist staat er om bekend niet vies te zijn van confronterende uitspraken.

De Gucht gaat vooral op het gebied van handelsverdragen naar verwachting fors tegenspel krijgen van het Europees Parlement. Volgens het Verdrag van Lissabon, dat sinds 1 januari in werking is, moet het EP nu een akkoord geven op die verdragen en de wetgeving rond de invoering daarvan. Voorheen lag die bevoegdheid bij de Raad van Ministers van de lidstaten en de afzonderlijke lidstaten. De lidstaten verliezen daarmee veel zeggenschap.

DRAGAN LEKIC/HH

MICHEL BARNIER: INTERNE MARKT EN DIENSTEN

De Fransman Barnier is 'terug van weg-geweest'. De commissaris voor Interne markt en Diensten, was tussen 1999 en 2004 ook al eurocommissaris.

Barnier wordt onder meer verantwoordelijk voor de hervorming van de financiële diensten. Michel Barnier (1951) was van 1999 tot 2004 eurocommissaris voor Regionaal Beleid. Daarvoor was hij milieuminister (1993-1995) tijdens het presidentschap van Mitterrand. Barnier was medeorganisator van de Olympische Winterspelen van 1992 in Albertville.

Tijdens het presidentschap van Chirac was hij viceminister van Europese Zaken (1995-1997). Hij was in 2007-2009 minister van Landbouw en Visserij. Barnier is lid van de centrumrechtse UMP van de Franse president Sarkozy. In 2009 werd hij lid van het Europees Parlement. De grote taak van Barnier is het vervolmaken van de interne Europese markt. Het bedrijfsleven is nog teveel tijd en geld kwijt aan per land verschillende regels bij de douane en voor energie en milieu. Daarbij zijn Europese regels op sommige vlakken (privacy, arbeidsmobiliteit) onnodig ingewikkeld of ze worden eenvoudigweg niet nageleefd (post, arbeidsverhoudingen, infrastructuur).

EC-EUROPA

JOHN DALLI: GEZONDHEID & CONSUMENTENBELEID

De Maltees John Dalli (1948) is een van de nieuwe sterren aan het Barroso-firmament. De huidige portefeuille wordt aangevuld met onderdelen uit Handel en Industrie en uit Milieu.

Dalli was op Malta minister van Sociaal Beleid namens de centrumrechtse Nationalistische Partij. Dalli werkte aanvankelijk als accountant en had financiële functies bij een Amerikaans textielbedrijf in Malta. In 1987 werd Dalli parlementslid. Hij bekleedde diverse ministersposten, zoals die van Financiën en Buitenlandse Zaken en Bevordering van investeringen.

Op gezondheidszorggebied staat het bedrijfsleven te wachten tot hij de Europese Patiëntenrichtlijn vlot trekt. Deze regelt grensoverschrijdende zorg, iets dat nu nog niet mogelijk is. Een ontwerprijtlijn strandde eind vorig jaar. Op het gebied van consumentenbeleid moet worden gestreefd naar harmonisatie van regels voor garantie en algemene voorwaarden. Daaruit mag geen claimcultuur kunnen ontstaan. De EU is al vergevorderd met een richtlijn daarover. Daarin zouden de randvoorwaarden bij aankopen via internet verder uitgewerkt kunnen worden.

NEELIE KROES: DIGITALE AGENDA

De voormalige 'ijzeren dame' van Mededinging mag de komende vier jaar kop en staart geven aan de nieuwe post Digitale agenda.

Hoewel daar tot nu toe lauw op werd gereageerd, is het zaak Kroes niet te onderschatten. Als Eurocommissaris werd ze in 2004 sceptisch ontvangen, maar ze vormde haar imago om tot een nietsontziende kartelbestrijdster. Ze maakte met haar soms flamboyante, maar ook doortastende presentatie indruk in binnen- en buitenland. Als vaardig debater werd ze in Brussel ook befaamd om het gebruik van Oudhollandse gezegdes. Belangrijk voor het bedrijfsleven is dat ze zich de komende tijd inspant voor het stimuleren van breedbandinternet in de EU. Daarbij moet ze er voor zorgen dat lidstaten en de sector niet allemaal het wiel uitvinden, maar zoveel mogelijk standaardiseren. Dat moet worden aangevuld met veel aandacht voor ict in het onderwijs. Alleen zo kan de EU concurreren als zakencentrum met de VS, Japan en China.

Ongezonderd

Wie rookt, drinkt en/of dik is, moet meer ziektekostenpremie betalen dan geheelonthouders, vindt de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (rvz). De vervuiler betaalt. Dat we met z'n allen voor die ongezonde types betalen, is een "misplaatste vorm van solidariteit". Minister Klink van Volksgezondheid wijst het advies af. Het zou de solidariteit in de zorg juist ondermijnen.

Het is glibberige materie. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de werktitel van het rvz-rapport: 'Nieuwe Ordening'. Dat roept meteen het beeld op van een Darwinistische wereld waarin de bokken van de schapen worden gescheiden volgen het criterium van de survival of the fittest. Een criticus van het advies noemt het een "griezelig pad dat vooral mensen uit de sociaal lagere klassen treft". Kortom: vooral mensen uit de onderklasse roken en drinken en/of zijn dik.

Achterliggende gedachte van het advies is dat ongezond levende mensen hoge zorgkosten maken. Dat klopt. Maar de aanname dat zij duurder zijn dan gezonde mensen klopt niet. Integendeel. Ongezonde mensen zijn goedkoper omdat zij korter leven. Dat is zelfs nagerekend: vanaf hun twintigste kosten gezonde mensen 280.000 euro, zwaarlijvigen 250.000 en rokers 220.000.

Leuk, dat soort rekensommetjes, maar er komt natuurlijk meer bij kijken. Laten we het eens beperken tot de werkplek. Dikke mensen doen een groter beroep op het meubilair en zijn minder beweeglijk als het om handarbeid gaat. Rokers dwingen de werkgever tot investeringen in een rookplek binnen of buiten. Bovendien gaat de regelmatige rookpauze ten koste van de werktijd. Drinkers zullen regelmatig met een kater achter hun bureau zitten of aan de machine staan. Als ze zich al niet ziek hebben gemeld en thuis hun roes uitslapen.

Allemaal bijkomende kosten. Staan daar nog baten tegenover? Het gezegde wil dat dikke mensen gezellig zijn. Van rokers en drinkers kun je zeggen dat het levensgenieters zijn, en dat is ook positief. Maar ook dat sommige rokers zich niet veel aantrekken van de overlast die zij meerokers bezorgen, en dat sommige drinkers geen maat weten te houden en een kwade dronk over zich krijgen. Dus dat komt ook weer aan de kostenkant.

Dit overdenkende, had minister Klink waarschijnlijk helemaal geen zin om het premiestelsel op te breken. Een mooie sigaar bij een goed glas wijn in een luie stoel, daar had hij zin in. Lekker solidair met zichzelf.

Paul Scheer